

23.8.2021

Jakelussa mainituille

Työryhmän asettaminen – Uusiomateriaalien tuotteistaminen (UTU)

Ympäristöministeriö on tänään asettanut työryhmän seuraamaan ja kehittämään jätteeksi luokittelun päättymistä (End of Waste, EoW) ja sivutuotteita koskevaa sääntelyä ja hallintokäytäntöjä.

Toimikausi

1.9.2021–31.12.2023

Taustaa

Kiertotalouden edistäminen edellyttää tuotteistamismenettelyiden kehittämistä sekä jäte-tuote- ja kemikaalilainsäädännön rajapintojen selkeyttämistä. Jätteeksi luokittelun päättymisestä on säädetty nykyisessä jätelaissa (646/2011), ja menettelyä on ehdotettu täsmennettävän jätelain muutoksessa (HE 40/2021 vp). Päätökset jätteeksi luokittelun päättymisestä voidaan tehdä jätelajikohtaisesti EU-harmonisoituina säädöksinä tai kansallisesti valtioneuvoston asetuksella. Euroopan unionissa on säädetty arviointiperusteita rauta-, teräs- ja alumiiniromulle, lasimurskalle ja kupariromulle. Kansallisia jätteeksi luokittelun päättymistä koskevia valtioneuvoston asetuksia ei ole toistaiseksi annettu, mutta betonimursketta ja muovijätettä koskevien asetusten antamista valmistellaan parhaillaan.

Jos EU-tason tai kansallista säädöstä ei ole, myös tapauskohtainen jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätöksenteko on mahdollinen. Asia ratkaistaan tällöin ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisessa ympäristölupaprosessissa tai toisinaan myös valvontaviranomaisen lausunnolla. Ympäristöministeriö on julkaissut 30.8.2019 tapauskohtaisesta päätöksenteosta muistion ([EoW-päätöksiä koskeva muistio](#)).

Vastaavasti jätelaissa säädetään myös sivutuotteeksi määrittelyn perusteista sekä asetuksenantovaltuudesta sivutuotteeksi luokittelun edellytyksistä. Toistaiseksi ei ole annettu sivutuotteita koskevia valtioneuvoston asetuksia. Myös tapauskohtaista sivutuotteeksi luokittelua koskeva asia voidaan ratkaista luvanvaraisen toiminnan osalta ympäristölupapäätöksessä.

Jätesäädöspakettiin ([HE 40/2021 vp](#)) sisältyvän ehdotuksen mukaan jätteeksi luokittelun päättymisestä päätettäisiin edelleen pääsäännön mukaan ympäristölupamenettelyssä joko osana laitoksen lupahakemusta tai tarpeen mukaan erillisenä asiana, joka voitaisiin toiminnanharjoittajan hakemuksesta käsitellä ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisena luvan muutoksena, jonka käsittelyssä noudatetaan ympäristönsuojelulain 96 §:ssä säädettyä kevennettyä menettelyä. Lupaviranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Nykykäytännön mukaisesti valvontaviranomainen voisi edelleen todentaa toiminnanharjoittajan pyynnöstä ja tämän esittämällä perusteilla, että kyse ei ole jätteestä. Valituskelpoisen ja lopulta lainvoimaisen päätöksen saadakseen toiminnanharjoittajan olisi

kuitenkin tehtävä ympäristönsuojelulain mukainen lupahakemus tai hakemus luvan muuttamisesta.

Hallituksen esitystä on useiden toiminnanharjoittajien ja viranomaisten taholta pidetty riittämättömänä päätöksenteon sujuvuuden ja yhtenäisyyden edistämisen kannalta. Siksi hallitus päätyi esittämään päätöksentekomenettelyiden seuranta ja tarvittaessa niiden kehittämistä. Hallituksen esityksen mukaan:

”Ympäristöministeriö asettaa mahdollisimman pian työryhmän seuraamaan sivutuotteita ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevan sääntelyn täytäntöönpanoa ja toimivuutta. Työryhmän tehtävänä olisi myös arvioida tarvetta säätää erillisestä, ympäristölupamenettelyä kevyemmästä menettelystä, jossa ratkaistaisiin jätteeksi luokittelun päätyminen silloin, kun asiasta ei ole säädetty EU:ssa tai kansallisella asetuksella. Tässä yhteydessä arvioidaan myös asiaa koskevan tapauskohtaisen päätöksenteon keskittämistä yhden valtion viranomaisen tehtäväksi.”

Ympäristövaliokunta antoi jätelakiehdotusta koskeneessa mietinnössään (YmVM 3/2021) lausumaehdotuksen jätteeksi luokittelun päättymistä koskevasta sääntelystä: *”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet säätää kevyempi, erityisesti jätteeksi luokittelun päättymiseen sovellettava uusi menettely, jossa toimivalta keskitetään yhdelle viranomaiselle.”*

Tarve perustaa työryhmä on tuotu esille myös mm. kiertotalouden strategista ohjelmaa koskevassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä sekä hallituksen puoliväliriihessä.

Tavoitteet

Työryhmän tavoitteena on edistää jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteita koskevan sääntelyn ja päätöksenteon sujuvuutta, yhdenmukaisuutta ja ennakoitavuutta. Sääntelyn on edistettävä uusiomateriaalien eli jätteiden ja teollisuuden sivuvirtojen tuotteistamista siten, että ympäristön- ja terveydensuojelun korkea taso säilyy. Lisäksi työryhmän tavoitteena on seurata EU:ssa tapahtuvaa EoW-kehitystyötä ja edistää Suomen osallistumista siihen.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on erityisesti:

- kartoittaa nykyiseen jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteita koskevaan tapauskohtaiseen päätöksentekoon liittyviä kokemuksia ja seurata tapauskohtaisten jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevaa hallintokäytäntöä
- tarkastella tapauskohtaisen jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevan päätöksenteon menettelyllisiä kehittämisvaihtoehtoja (mukaan lukien tapauskohtaisen päätöksentekomenettelyn keventäminen ja keskittäminen yhdelle viranomaiselle) ja tehdä esitys tätä koskevista lainsäädäntömuutostarpeista
- arvioida tarvetta ja toimintatapoja kansallisten jätelajikohtaisten EoW-asetusten säätämiseksi
- lisäksi seurata EU:ssa tapahtuvaa kehitystä ja tarvittaessa tunnistaa vaikutuskohteita (esimerkiksi liittyen jätelajeihin, joiden osalta EU-harmonisointi olisi tarpeen tai hyödyllinen)

Työryhmä ottaa työssään huomioon myös jätteeksi luokittelun päättymiseen ja sivutuotesääntelyyn liittyvän tuote- ja kemikaalilainsäädäntönäkökulman.

Työryhmä valmistelee edellä kuvattujen tehtävien pohjalta raportin jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteita koskevien päätöksentekomenettelyiden kehittämisestä. Työryhmä luovuttaa väliraporttinsa työn etenemisestä 30.6.2022 mennessä.

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja

Anna-Maija Pajukallio, ympäristöneuvos, ympäristöministeriö

Varapuheenjohtaja

Jussi Kauppila, hallitussihteeri, ympäristöministeriö

Sihteeristö

Outi Iso-Markku, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö (pääsihteeri)

Matleena Pyhälähti, ympäristöylitarkastaja, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Jäsenet (sulussa varajäsen)

Jaakko Kuisma, neuvotteleva virkamies, ympäristöministeriö

Riikka Malila, projektipäällikkö, ympäristöministeriö

Ari Ilomäki, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Titta Berlin, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö
(Kirsti Huovinen, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö)

Mika Honkanen, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö
(Erja Fagerlund, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö)

Marjo Pusenius, ympäristöylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
(Tarja Savela, ympäristöneuvos, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto)

Päivi Karttunen, ryhmäpäällikkö, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
(Annastiina Juvankoski, ylitarkastaja, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus)

Marko Nurmikolu, lakimies, Suomen Kuntaliitto
(Tuulia Innala, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto)

Jani Salminen, ryhmäpäällikkö, Suomen ympäristökeskus
(Topi Turunen, tutkija, Suomen ympäristökeskus)

Pia Vilenius, johtava asiantuntija, Kemianteollisuus ry
(Sami Nikander, johtaja, Kemianteollisuus ry)

Vesa Kärhä, toimitusjohtaja, Muoviteollisuus ry

(Pirjo Pietikäinen, asiantuntija, Muoviteollisuus ry)

Aaron Vuola, ympäristöasiantuntija, Metsäteollisuus ry
(Fredrik Blomfelt, ympäristöpäällikkö, Metsäteollisuus ry)

Tuuli Kunnas, standardisointipäällikkö, tuotepäällikkö, Rakennusteollisuus RT ry
(Pekka Vuorinen, ympäristö- ja energiaohtaja, Rakennusteollisuus RT ry)

Juha Laurila, johtaja, INFRA ry

Tiina Fiskaali, asiantuntija, kestävä kehitys, Teknologiateollisuus ry
(Pirita Lindell, johtava asiantuntija, kestävä kehitys, Teknologiateollisuus ry)

Otto Lehtipuu, toimitusjohtaja, Ympäristöteollisuus- ja palvelut YTP ry
(Katja Moliis, johtava asiantuntija, Ympäristöteollisuus- ja palvelut YTP ry)

Asiantuntijat

Jussi Reinikainen, erikoistutkija, Suomen ympäristökeskus

Jouni Nissinen, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Työryhmä voi tarvittaessa kuulla myös muita asiantuntijoita ja toimijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmä hoitaa tehtävän virkatyönä ilman erillistä korvausta. Matkakuluja ei makseta. Työryhmän tarpeelliset kustannukset maksetaan ympäristönsuojeluosaston talousarviotililtä 35010101.

Ylijohtaja

Leena Ylä-Mononen

Hallitusneuvos

Oili Rahnasto

JAKELU

Työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet

TIEDOKSI